

S O K F É L E .

LXIV szám. Béts. December 11 - dikén. 1832

Napoleon mint Examinator.

Az első Consul egykor a' Malmaisoni tsászari palotában tartózkodván, vadászatra készült. Lacuée, ki éppen az nap szolgálatot lévő Adjutans volt, a' vár udvarán keresztül menvén, észre vesz egy tsinos öltözetű fiatal embert, ki szemeit merően a' palota ablakjaira szegezte. Lacuée-nek az ifjú külseje meg tetszett, hozzá megy tehát, 's kérdezi, hogy mit akarna? Az ifjú, mintha valaki álmaiból fel rezzentette volna, mélyen felsóhajt, a' nélkül, hogy szemeit az ablakról elfordítaná: „Óh bártak segítene valaki rajtam! Az első Consullal akarnék szóllani. Már ott valék a' kapu előtt, de az örök vissza útasítottak, pedig boldogságom attól függ, ha a' Consullal beszélhetek.,,

Lacuée részvétellel így folytatá kérdését: „mondja meg nekem, mit akar a' Consulnál? Én oda vezethetem; én vagyok az Adjutánsa.“

„Oda vezethet az Ur?“ kiálta örvendve az ifjú 's Lacuée kezét forrón megszorítá.

„De mondja meg mit akar nála?“

„Az titok, azt tsak a' Consulnak mondhatom meg.“

Lacuée vizsgáló szemmel meg nézte az ifjat, 's minthogy ez éppen gyanúsnak nem látszék, karon fogva a' várba vezette. Éppen akkor szállának ott le lovaikról Duroc és Junot, kik Párisból barátjokhoz jöttek ki. Lacuée nekik az esetet elbeszélte. „'S hát szólla Duroc, bé akarod az ifjat vezetni a' Consulhoz, a' nélkül, hogy nevét tudnád? — Barátom!“ e' szóval fordula most az ifjúhoz Lacuée: „Igaz ugyan, hogy a' Consulhoz kinekinek szabad bójárása vagyon, de

Toldalék a' M. Kurirhoz.

mégis csak tudnom kell, mi a' neve, 's mit akar, hogy bejelenthessem.“

Az ifjú elpirula, 's lesütött szemmel mondta: „Igaza vagyon Generális Úrnak,“ 's minek utánna nevét megmondotta, így folytatá szavait: „Az atyám falusi birtokos, 's engemet minden tudományokban oktatott, mellyek a' polytechnikai iskolába leendő bévételhez megkívántatnak. Gondolja-el csak Generális Úr az atyám boszszankodását 's az én elkeseredésemet, midön Bossu Abbé — megértvén, hogy nem valamelly ott tanító, hanem az atyám oktatott — nem akart próbára tenni. Mit árt az akárki tanított, szőlék, csak tudjak valamit; de ő kérlelhetetlen vala, 's nem tudtam őtet arra venni, hogy csak egy kérdést is adna élémbe. „De mit tegyen hát a' Consul?“ kérdé most Junot?

„Azt akarnám, hogy ő examináljon meg — felele bátran az ifjú — meg vagyok arról győződve, hogy annyi tudományt fog bennem találni, a' mennyi elég arra, hogy bévétessem azon iskolába, a' hol ő nagy kivitelére alkalmas tiszteket neveltet.“

A' három vitéz nevetett 's Junot bément Napoleonhoz az ifjat bejelenteni.

„Mit akar az a' kis bohó?“ szólla mosolyogva a' Consul, állát simítva, „én examináljam meg? — Hm! — különös — hogyan jött ezen gondolatra? — Hadd jöjjön bé!“

Az ifjú Lacuével 's Junottal bélépett. Egész szerentséjét kiderült ortzáján lehetett látni tüzes szeméi tsillogtak 's ezekkel a' Consul tetőtől talpig méregette. „S hát azt akarja“ szólla most Napoleon nyájas leereszkedéssel, hogy én examináljam magát?“

Az ifjú hallgatott és sas szemeit szerény bátorsággal a' Consulra vetette. Ez ki sem a' gyáva félelmet, sem pedig a' szemtelen vakmerőséget nem szenved-

hette, mindjárt észre vette hogy az ifjú nem beszéllhet, mivel szíve tele van érzéssel: „A' mint látom,“ szölla a' Consul, még nyájasabban, lelke nagy mozgásban van, térjén előbb magához, majd azután kezdjük a' próbatételt, a'hoz hideg vér kívántatik.

„Nézd tsak,“ e' szóval fordúla Napoleon egy kis idő mulva Junothoz, nézd tsak, mint villámlik szeme, hogyan húzza fel szemöldökét, bájos ortzájának minden izetskéje mozgásban vagyon; 100,000 illyennel tréfa elfoglalni a' világot.

Az ifjú azonban nem is látszott észre venni a' jelenlévöket, hanem alkalmasint; eszét a' feladandó kérdéseken jártatta. Most már elkezdődött az Examen. Az ifjú Napoleonnak minden kérdésére röviden és kimerítőleg meg felelt. A' Consul tökéletesen megelégedett az ifjú tudományaival.

„S tsak az atya tanította ezekre?“ kérdé az ifjat.

„Igenis Generális Uram — felele emez — az atyám fő tzéljának tartotta, hogy nekem olyan nevelést adjon, melly által valaha hazámnak hasznos polgárja lehessek.“

„Ülj le Junot — mondá a' Consul — irj az Abbénak; — de megállj — majd írok én magam. „Ezzel leült, egynehány sort irt, 's ezeket nyájas kegyességgel az ifjunak adá, mondván: menjen barátom, vigye ezt az Abbéhoz.

Az ifjú elmegy Bossuhoz. „Mit akar az Úr? — kiálta emez — már meg mondtam, hogy nem lesz semmi belöle.“

Az ifjú hallgatva 's illö magamérsékléssel oda nyujtá neki a' levélkét. Bossu bámúlással a' következő szavakat olvasá:

„Abbé Bossu Úr! felveheti a' polytechnicumi oskolába . . . te Urat, tudományjáról jót állok.“ Bonaparte.

A' tsillagok, 's befolyások az emberekre.

Meg nem foghatom, hogy a' tsillagok a' természet legnagyobb, 's legszebb tsudái közönségesen tsak kevés bényomást tesznek az emberekre. Ki elmékedik, ki gondolkodik rólok? A' mezőről, a' műhelyből, a' tsapszékéből, a' színházból haza ballagnak az emberek az ég gyémánt paizsa alatt; 's ki néz fel a' tsillagos terekbe? A' szerelmes ki szive kedveltjének ablaka alatt áll, a' hágtsón fülelve vizsgálódó tolvaj, a' örön álló katona, az éjjeli ör bőr sapkájában, a' posta kotsis lova hátán, mind ezek éppen nem gondolkodnak a' tsillagokról, ámbár egész éjjel nem látnak tsillagoknál egyebet. Talán sokan égi abroszt is rajzolnak a' nélkül hogy a' napnál a' holdnál, 's legfeljebb az est tsillagnál, egyebet ismernének. A' tsillagvizsgálókon kívül, kiknek számolásait más nem érti, és nem is olvassa, tsak itt ott egy költő aggódik a' tsillagokon, hogy hozzájuk küldje fohászait, némellykor egy ájtatos falusi pap, vagy mester teszi figyelmetesekké hallgatóit 's gyermekeit reájok, hogy azok az Isten mindenhatóságának legszebb bizonyosságai. Végtére, álmétkodás lepi meg az embereket midőn beszéd közben hallják, hogy milliom, billiom, trilliom mtf. távolyságra esnek a' földtől némelly tsillagok; múlatják magokat a' szörnyű számok nagyságával, 's azt vélik, hogy e' dologban szörnyű sokat lehet gondolkodni, 's még sem gondolkodnak. Nem de hálátlanok az emberek az éjnek nyájasan katsingató szemei eránt, mellyek anyailag őrzik álmunkat! — Az Isten pompás napja mindnyájunknak világít — mindnyájunknak ragyog a' szelid hold ezüst fényje! — Hold, földünk szomszédja! nemde meleg, 's világ nélkül vagy, mellynek változó képed arra tanít, hogy mi vagyunk, 's mi hibázik nekünk! Valóban nem mind egy, ha vi-

lágít e' a' hold vagy nem; ezt tudják 's vállalják kik éjjel
 útnak pallérozott országainkban. Melly jótévő vilá-
 gosság, melly meg nem betsülhető útmutató a' hold
 az eltevedteknek erdőkben, pusztákban, a' tudomá-
 nyos vizsgálóknak a' föld többi részein, a' hajósoknak
 a' zajos világ tengeren! A' hold tanított meg hennün-
 ket Naptárt (kalendariomot) készíteni, 's az időt felosz-
 tani. Még ma is a' hold szerént határozatit meg Hús-
 vét, 's e' szerint az év többi változó ünnepei. A' hold-
 nak közelítése a' földhöz felszívja a' vizet, 's így a' ten-
 ger dagadását, 's apadását rendesen okozván a' tenger
 melletti lakóknak rendes vízi naptár gyanánt szolgál.

Egy külföldi utazó Bétsről a' többi közt ezt írja.
 „Hogy a' Bétsiek magok sem tartanak sokat azokról
 a' titulusokról, mellyekkel egymást nevezik, azt ott
 létem másod napján mindjárt tapasztaltam. A' vendég-
 fogadóban, hol szobát fogadtam, az úgy nevezett Kell-
 ner, mindenkor Nagyságos úrnak szöllitott. Én erre
 egyszer csak nem durva hangon megmondám neki,
 hogy így ne nevezzen, minthogy sem Nemes, sem más
 Nagyságos úr nem vagyok, a' mire ezt felelte: Éj ne tö-
 rődjék ezen Nagyságod (Rgnaden), mi itt minden jött-
 ment vendéget Nagyságos Úrnak mondunk. Nagyságod
 hazájában még különben van a' dolog. — „Hogy hogy?“
 — Látja Nagyságod, én is Magyar vagyok, 's e' sze-
 rént csak azt mondhatom erről — magyarul, a' mit nem
 rég olvastam valahol: — — Hogy valamint Árpád min-
 den mentés maradekát, Metszeti most egy úr, — köre,
 — csak olyan ez is. — „Így talám még magad is köre
 metszeted valaha a' képedet? Nem mondom hogy nem,
 Nagyságos Uram, kivált ha az Isten rásegít, hogy Lé-
 vai Kortsmáros lehetek.“

„De barátom, valamint a' tisztességes öltözet, Nagyságossá, úgy a' köre metszett kép sem teszi még jó hazafivá az embert!!!“

É h n y á l.

Egy Falusi Notáriushoz, betért utazása közben egy deák ifjú, délután három órákor. Az nap sem köröm közül, sem kanállal nem evett. Soká húzta az erőltetett discursust az útas, de se híre se szava az étellel való kínálásnak. — Egyszer a' Notáriusnak nagy bajuszát vette a' deák szóba, 's kérdi hogy ugyan hogyan növesztette úgy meg? „Ígen könnyen,“ felel a' Jegyző, „éh nyállal kenegtettem.“ — Úgy e'?! mond az éh nyálas, sarjadzó bajuszú ifjú, 's ekkor három újjal szedte a' nyálat nyelve hegyéről — a' mi kitsit hagyott a' hévség és éhség — 's kente vele óra alját. — Ezt látván a' Notárius, „jaj — úgy mond — most nem használ!“ De hogy nem! felel a' találmányos; — éh nyál ez, igen is éh! — Elértette a' gazda, s vendégjét o'sonnával megkínálta. —

Kenderike és Babuk.

A' tzifraság nélkül szép 's tsinos kenderike, belé-szeretett egy tarka barka, taréjos babukba, 's énekelgetésével ennek barátságát kérte; ez pedig azt babukolásával neki megígérte. — Öszve repültek hát a' két egymás mellett lévő fáról, a' honnan az előtt egymást esmergették. — A' Kenderike a' Babuk felibe egy kis ágra szállt, honnan pityegve le nyujtotta orrát a' felbörzenkedett taréjt bibirkélni. A' babuk is fel emeli orrát a' kenderike felé, hogy majd a' barátságot tsókkal megpetséti. Felé tsipked a' kis kenderike, de majd

szédülő félben lévén, el kiáltja magát: „nem kellesz nekem, hiszen olyan bűdös vagy mintha ganéval él-nél!“ Odább reppent hát a' fák galjai közé, 's onnan tsúfolta a' lóganajba vájó barátot.

Nem szöriért kell — akár a' férjfi akár az aszszonyi nemből — a' barátot választni!

Tanítás az embernek!

Olasz Ország vala Bonapartenak mint Generálnak első ditsőség-mezeje. Serényen követte a' győzelem egymás után győzedelmét. Minden ütközet után szokása szerént meg járta a' tsata helyét. A' Bassanói tsata után Januárius 25-dikén 1797-ben több Fő tisztektől kísértetve a' tsata mezőn lovagolt. A' hold világitá a' pusztításnak ezen szomorú helyét; az éjnek mély tsendjét, tsak a' sebesek' jajgatása és a' haldoklóknak keserves nyögésre szakasztá néha félbe. Amott egy kutya egy holttestről vinnyogva feltekint ide oda szaladgál, 's azon látszik törödni, hogy Urát boszszúlja e' meg; vagy annak holttestét tovább is a' magáéval melegítse? Meg áll Bonaparte elérzékenyedve, — akaratja ellen is e' kutya hűségét a' Márs Áldozati el hagyattatásával öszvehasználtván, — mélj gondolatokba merül. — Végre így szóll: „*Millyen tanítás ez az embernek!*“

U—

A' Khinai Tsászár, időtöltésből, könyvírásra adta magát. Most nevezetesen „*Khinai Conversatio-Lexicon*“ név alatt egy nagy Munka kiadásához fogott, melly 168,000 kötetből fog állani. Hogy ezen óriási munkát elvégezhesse 2708 tudósokat vett maga mellé, kik vele együtt dolgoznak; ő maga a' fő Szerkeztető. Ha felteszszük, hogy hetenként három kötet megjelen-

het, mégis a' Tsászárnak nagyon fiatal korában kellett az Auctorsághoz kezdeni, 's így is Matuzálemi időt kell ernie, hogy a' munkát elvégezhesse. — Van már nekik Khinai Encyclopädiájok, melly 5000 darabból áll, és ebből 60 kötet tsupán tsak a' muzsikáról értekezik.

Az Ígazság' festése.

Melly'k ez az Ístenné? Az Ígazság. Miért komor artzal?

Semmire sem hajolok, bérre sem indulok én.

M'ért egyik füledet bétömte, másika nyitva?

Ebbe igaz' szava hat, az süket a' gonoszén.

Jobbodban m'ért kard villog, 's a' balban inog font?

Ez pereket mértsél, az bünösökre legyint.

M'ért kevesek követid? mert ember ritka vagyon jó.

Hát ki követ mindég? nyiltszivü egyszerűség.

Öltözeted m'ért olly pompátlan? Mert ki Ígasság —

Kedvellő, soha sem gyűjtöget az javakat. —

A p r ó s á g o k.

Egy Mistbachi paraszt egyszer III Miksa Bajor Választó hertzegnek a' következő kérelem levelet küldötte: „Kerém szépen Hertzegségedet ugyan beszéljen velem is egyszer; sürgető dolgom volna. — Ma délután a' nagy gráditsnál fogok várakozni. — Nem akarok felmenni a' többi nagy urakhoz. — Legyen kend olly kegyelmes, 's jöjjön kend le.“ (Archiv 1828. Nro. 36.)

R e j t e t t s z ó.

Két tagomat böltsöbe' keressed, vagy temetőben;

Vagy fejemet vévén gáteres asztalokon.

Így viszzán lehetek szolgálód vagy feleséged;

Fordítsd vég tagomat, labbelid' elkeverem.

Megfejtés: a' LXIII Szám. Húr, úr.